

*Хандон пистани уруг
кучатидан экиш*

Экишдан кейин дарҳол ҳар бир кўчатни 1-1,5 литр микдорида суғориш ишлари бажарилади.

Ҳар йили камида 3 марта парваришlash тадбирлари ўтказилади.

Биринчи парваришlash – бегона ўтлар оммавий равишда ўсганда қатор ораларини 10-15 см чуқурликда культивация қилинади (мартнинг учинчи ўн кунлиги – апрелнинг биринчи ўн кунлиги).

Иккинчи парваришlash – баҳорги ёғингарчилик тугаган вақтда қатор оралари 7-10 см чуқурликда юмшатилади.

Учинчи парваришlash – илк кузги ёғингарчиликдан сўнг қатор оралари 10-15 см чуқурликда культивация қилинади.

Мева берувчи боғларда (15 ёшдан катта)

- азот солиш меъёрлари 300-400 кг/га,
 - фосфор 300 кг/га,
 - калий 50-75 кг/га гача оширилади.
- Қўшимча равишда 30-40 т/га гўнг солинганда
- азот солиш меъёрлари 150-200 кг/га,
 - фосфор 150 кг/га,
 - калий 25-50 кг/га ни ташкил этади.

Ўғитлар уч йилда бир марта солиниб, шу вақтнинг ўзида тупроққа баҳорги ишлов берилади.

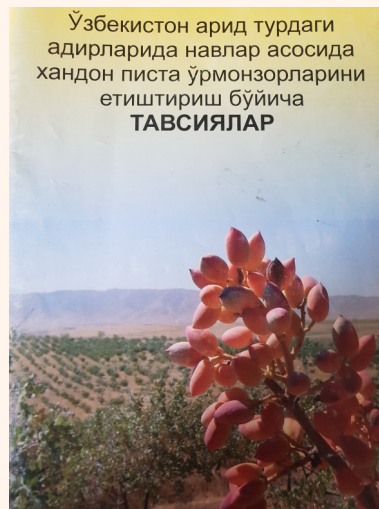
Янги барпо қилинган хандон писта плантациялари иккинчи йили хўжалик аҳамиятига эга қимматбаҳо навлар ва шакллардан фойдаланган ҳолда пайванд қилинади. Шунингдек, 10 та уруғчи (ҳосил берадиган) дарахтга 1 та чангчи дарахтни тўғри келишини таъминlash керак.

Писта ёруғсевар дарахт, шу сабабли дарахтларга шакл беришда кўпроқ ёруғлик тушиши ва ҳаво алмашилиши учун ички новдалари олиб ташланади (косасимон кўринишида).

Пайвандланган хандон писта

Скелет новдалар бир-бирига соя бермаслиги ҳисобидан жойлаштирилиши лозим. Баргларда жадал фотосинтез жараёни бўлиши ва ўсимликлар маҳсулдорлиги ортиши учун ҳар уч йилда бир марта шох-шаббаларига шакл бериш ўтказилиши керак.

Ўзбекистон арид турдаги
адирларида навлар асосида
хандон писта ўрмонзорларини
етиштириш бўйича
ТАВСИЯЛАР

**Л.В.Николяя, Б.И.Эшанкулов, М.З.Холмуротов
А.Қайимов** — умумий таҳрири остида

Таклиф ва мулоҳазалар учун контактлар:

111104 Тошкент вилояти Тошкент тумани почта бўлинмаси “Дархон” Чимкент йўли кўчаси. Ўрмон хўжалиги илмий тадқиқот институти.

Тел.: (+99871) 225-71-85

Факс: (+99871) 225-72-32

E-mail: markaz@urmon.uz

Biodiversity/UNEP-GEF «Ўзбекистоннинг қишлоқ
хўжалик ишлаб чиқариш тизимларида
экосистемаларни бошқариш ва қўллаб-қувватlash
функцияларини яхшилаш учун
қишлоқ хўжалик экинлари
биохилма-хиллигини сақlash ва
ундан барқарор фойдаланиш» лойиҳаси

Хандон писта плантациясини барпо қилиш технологияси

Тошкент 2018

Хандон писта плантациясини барпо этиш мумкин бўлган майдон

Хандон писта плантациялари барпо этиш учун лалми майдон танлаш

Ўзбекистонда денгиз сатҳидан 600-1300 метр баландликда Чотқол, Ҳисор, Боботоғ, Нурота, Зарафшон ва бошқа тоғ тизмаларининг лалмикор этакларида ўртача йиллик ёғингарчилик миқдори камида 300-360 мм ва ижобий ҳароратнинг йиллик йиғиндиси камида 3500^о бўлган шароитларда саноат пистазорларини яратиш истиқболли саналади. Бошқача айтганда, писта иссиқсевар ва ғоят қурғоқчиликка чидамли ўсимликдир.

Пистазорлар учун рельефи нисбатан текис ва қиялиги 300 дан ошмайдиган, тупроғи майда донатор бўлган кенг майдонларни танлаш мақсадга мувофиқ.

Хандон писта ўса оладиган жойлар фақат бўз тупроқлар билан чекланмайди – ҳатто маҳсулдорлиги паст, шағалли ва бир қарашда яроқсиз бўлган ерларда, бир вақтнинг ўзида эрозияга қарши ва тупроқни ҳимоя қилиш вазифаларини

Хандон писта етиштириш учун истиқболли лалми майдонлар

Ялпи шудгорлаш

бажариб, даромад келтириши мумкин. Писта плантацияларига ажратиладиган ер майдонларини танлашда ўрмонзорлар барпо этиш ва уларни кейинчалик парвариш қилиш учун механизациядан фойдаланиш имкониятини ҳисобга олиш лозим.

Жойнинг рельефи майдонни қисмларга бўлиш учун асос бўлади. Бундан ташқари, ёнғин хавфсизлиги мақсадида 5-7 гектардан ортиқ жуда катта қисмларга бўлмаслик лозим.

Писта қурғоқчиликка чидамли ўсимлик бўлишига қарамай, унинг ривожланиши, мева беришга киришиш муддати ва ҳосилдорлиги бевосита намлиқ билан таъминланганликка боғлиқ.

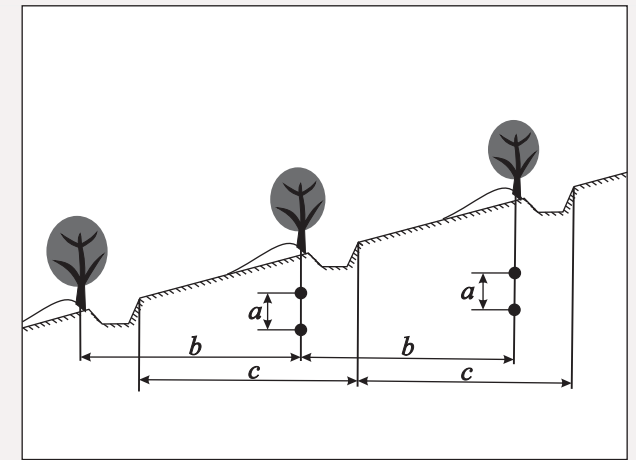
Хандон писта плантациясини барпо қилишда тупроқни дастлабки тайёрлаш турлари

1 - Ялпи шудгорлаш - нишаблиги 8° гача бўлган майдонларда ўтказилади.

2 - Тасмалаб шудгорлаш - нишаблиги 12-15^о гача бўлган майдонларда амалга оширилиши мумкин.

Тасмалаб шудгорлаш

Хандон пистани террасаларда жойлаштириш

Шудгорлаш қияликдан пастга қараб перпендикуляр равишда бажарилади. Тасмалар кенглиги 4,0-5,0 м ва тасмалар орасидаги масофа 3,0 – 4,0 м бўлиши лозим. Тасмалар орасидаги ҳайдалмаган майдон ушбу нишабликдаги майдоннинг эрозия хавфини пасайтиради.

3 - Ўйилмали кўтарилмали зинасимон террасалар - нишаблиги 12 дан 35° гача бўлган адирлар тупроғини тайёрлашда кенг тарқалган усулдир.

Плантацияларда хандон пистани жойлаштириш схемалари ва парваришlash тадбирлари

Хандон писта плантацияларидаги ялпи ва тасмали шудгорланган майдонларда 6x8, 8x8 ёки 10x10 м схемада, террасаларда эса ҳар 6-8 м да кўчатлар жойлаштирилади.

Писта плантациялари барпо этишда стратификацияланган уруғдан ёки ёпиқ илдиз тизимида етиштирилган ниҳоллардан фойдаланилган ҳолда барпо қилинади.

Хандон пистани уруғдан экиш